

ВІДГУК

**офіційного опонента –доктора юридичних наук, професора
Кононець Віти Петрівни на дисертацію Голова Олексія Вікторовича на
тему «Адміністративно-процесуальне забезпечення реалізації права
громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля», поданої на
здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» галузі
знань 08 «Право» у разовій спеціалізованій вченій раді**

1. Актуальність теми дисертації. Проблематика, обрана дисертантом, актуальна завдяки трьом важливим її компонентам – по-перше, вона стосується реалізації прав людини і громадянина; по-друге, вона стосується екологічних прав, права на безпечне для життя і здоров'я, саме ці права із часом стають все більш значущими з поміж прав громадян (через загальне погіршення умов довкілля у світі та фокусування уваги суспільства до проблем екології як загальносвітової тенденції; по-третє, дослідження стосується процесуальних питань здійснення адміністративними органами юрисдикційних та неюрисдикційних проваджень, тобто реального прояву виконання такими органами своїх функцій.

Саме тому вивчення реальних процедур реалізації прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля є корисним для поліпшення ситуації із дотриманням екологічних прав громадян в Україні, а також дозволяє шукати ефективніші шляхи забезпечення проживання українців та наступних поколінь у безпечному довкіллі. Дисертаційне дослідження Олексія Голова підіймає важливі теоретичні питання змісту, стадій юрисдикційних та неюрисдикційних проваджень у сфері забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля, наводяться конкретні пропозиції щодо поліпшення нормативно-правового регулювання участі інститутів громадянського суспільства у процедурах ухвалення важливих управлінських рішень щодо об'єктів, які можуть суттєво вплинути на стан екології у межах громади.

Вище викладені обставини роблять дослідження Олексія Голова практично значимим, а відтак й вкрай актуальним. Це підтверджується зокрема тим, що дисертація спрямована на виконання основних положень

Плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04 березня 2015 р. № 213-р., Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затверджених Законом України від 28 лютого 2019 р. № 2697-VIII, Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 616, а також відповідає загальноуніверситетській науковій темі «Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування» (державний реєстраційний номер 0112U003550).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Аналіз тексту дисертації свідчить про науково обґрунтований системний підхід автора до проблеми: аргументовано сформульована актуальність теми, досить чітко визначені об'єкт, предмет, мета та задачі дослідження, комплексно підібраний необхідний для виконання цих завдань методологічний інструментарій. Робота складається зі вступу, трьох структурно-логічно пов'язаних між собою розділів, висновків, списку використаних джерел (210 позицій). Її матеріал поданий у логічній послідовності, що сприяло розкриттю дисертантом взаємопов'язаних між собою теоретичних і практичних аспектів досліджуваної проблеми юрисдикційних та неюрисдикційних проваджень у сфері забезпечення прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

Високий ступінь наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження, що в концентрованому вигляді знайшли відображення у сформульованих здобувачем наукових положеннях, висновках і рекомендаціях, забезпечено методологічним і теоретичним обґрунтуванням його вихідних положень; застосуванням комплексу наукових методів, адекватних об'єкту, предмету, меті і задачам дослідження; використанням сучасних досягнень юридичної науки, зокрема адміністративного права і процесу, та широкої джерельної бази дослідження; здійсненням апробації основних концептуальних ідей і положень дослідження. Вдалих вибір методів дослідження, аналіз і синтез наукової літератури, нормативно-

правових актів та узагальнення отриманої інформації з метою дослідження адміністративно-процесуальних засад забезпечення реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

3. Достовірність та новизна висновків та рекомендацій.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації підтверджується їх апробацією у відкритому друку, обговоренням на наукових конференціях, інших наукових заходах. Достовірність одержаних результатів підтверджується не тільки їх суто науковою значимістю, як певною системою здобутих дисертантом нових знань, що заповнюють деякі прогалини в адміністративному процесуальному праві України, але й їх практичною значущістю на сучасному етапі, зокрема для вдосконалення чинного національного законодавства в тій його частині, що стосується правового регулювання здійснення проваджень у сфері забезпечення прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Проведена автором науково-дослідна робота є результатом власних напрацювань здобувача, який здійснив вдалу спробу визначити адміністративно-процесуальні засади забезпечення прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

Стосовно **наукової новизни** дисертаційної роботи слід зазначити, що оскільки проведене здобувачем дослідження адміністративно-процесуального забезпечення реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля, що виявляється у здійсненні адміністративними органами юрисдикційних та неюрисдикційних проваджень здійснене вже на створеній його попередниками достатньо міцній науково-літературній базі у сфері адміністративного права і процесу. Погоджуючись у цілому з усіма визначеними автором складовими новизни дослідження, вважаємо за необхідне акцентувати особливу увагу на деяких з них.

Новизна дослідження полягає насамперед в тому, що дисертаційне дослідження є першою працею, яка комплексно та системно розглядає саме адміністративно-процесуальні аспекти забезпечення реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля, у межах якого автор розглядає зміст нормативно-регулятивної проваджень як складової адміністративно-процесуального механізму забезпечення реалізації екологічних прав громадян, сервісних адміністративних проваджень у сфері забезпечення реалізації

екологічних прав громадян, контрольних-наглядових адміністративних проваджень в сфері реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля тощо.

Автором пропонуються зміни до Закону України «Про публічні консультації» щодо функціонування онлайн-платформ для публічних консультацій, а саме передбачення можливості розміщення не лише звітів про результати проведення публічних консультацій суб'єктами проведення публічних консультацій але й узагальненої інформації про врахування пропозицій до проєктів актів від заінтересованої сторони, тобто від громадян, про «лідерів» серед суб'єктів щодо відмов враховувати пропозиції від інститутів громадянського суспільства та інформацію про те, які обґрунтовані рішення щодо включення або відмови від пропозицій яких суб'єктів проведення публічних консультацій підлягали оскарженню (доповнити ст. 20 Закону України «Про публічні консультації», а саме ч. 2 ст. 20 щодо змісту щорічного звіту про проведення публічних консультацій та яку інформацію він має містити).

4. Загальна оцінка дисертаційної роботи та повнота викладу одержаних результатів в опублікованих працях. Основні положення роботи знайшли відображення у 3 наукових статтях, опублікованих у виданнях, що визнані як фахові з юридичних дисциплін, у тому числі в одному зарубіжному науковому виданні, а також у 2 тезах доповідей на науково-практичних конференціях. Оформлення дисертаційного дослідження зауважень не викликає.

Усе вищезазначене дозволяє зробити висновок, що дисертаційна робота Олексія Голова написана на високому теоретичному рівні, має значну наукову та практичну цінність. Автором сформульовані положення, що мають важливе значення для вдосконалення нормативно-правового регулювання адміністративно-процесуального забезпечення реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес у: науково-дослідній діяльності – пропозиції та висновки щодо удосконалення форм громадського контролю за діяльністю Національної поліції України, які можуть бути основою для подальших наукових досліджень; законодавчій діяльності – у результаті

дослідження сформульовані пропозиції щодо внесення змін і доповнень до чинного адміністративного процесуального та екологічного законодавства; практичній діяльності – використання одержаних в дослідженні результатів дозволяє підвищити ефективність забезпечення екологічної безпеки країни через застосування ефективної системи заходів адміністративно-правового гарантування якості довкілля в Україні; освітньому процесі – матеріали дисертації можуть бути використані при написанні підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій; у викладанні курсів «Адміністративне право», «Адміністративна відповідальність», «Публічне адміністрування», «Екологічне право» у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ.

5. Зауваження до дисертації. Оцінюючи в цілому позитивно дисертацію Олексія Голова водночас вважаємо за необхідне звернути увагу на питання, які могли би, на нашу думку, слугувати предметом додаткових пояснень з боку дисертанта або ж дискусії при захисті дисертаційної роботи:

1. На нашу думку, у підрозділі 2.3., де надається характеристика контрольно-наглядним адміністративним провадженням в сфері реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля, необхідно вказати особливості таких проваджень відповідно до центральних органів виконавчої влади, які здійснюють такі провадження;

2. У підрозділі 3.3. «Корупційні ризики в адміністративно-процесуальному забезпеченні реалізації екологічних прав громадян» варто приділити увагу окрім загальних ризиків специфічні корупційні ризики, притаманні конкретному юрисдикційному або неюрисдикційному провадженню.

3. Автором в підрозділі 1.2 «Поняття та принципи адміністративно-процесуального забезпечення реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля» необхідно було зазначити розуміння такого права громадян в законодавстві інших держав та у науці адміністративного права країн, які вважаються передовими у питанні забезпечення безпечного для життя і здоров'я довкілля.

4. Дисертаційна робота отримала би значні переваги у разі проведення до неї соціологічного дослідження, яке врахувало думку громадян щодо їх досвіду у реалізації своїх екологічних прав, участі інститутів громадянського суспільства у громадських обговореннях тощо.

В той же час наявність дискусійних положень характеризує насамперед складність і актуальність дослідженої теми та власний підхід дисертанта до її розгляду. В дослідженні автором вдалося досягти його мети. Положення і висновки дисертації мають теоретичне і практичне значення для вдосконалення адміністративно-процесуального механізму адміністративно-процесуального забезпечення реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

ВИСНОВОК

Дисертація «Адміністративно-процесуальне забезпечення реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля» відповідає вимогам, передбаченим Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, а її автор – Голов Олексій Вікторович заслуговує на присудження за результатами публічного захисту ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

Офіційний опонент:

**Науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор**

Віта КОНОНЕЦЬ

**Проректор
Національної академії внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України**

Олег ТАРАСЕНКО

